

Organ för svenskarna i Estland.

Sång och seger.

Liksom förfäderna sedan urminnes tider tände segereldar vid sina borgar när fienden var slagen, tända vi nu årligen segereldarna den 23 juni som minne av vunnen seger vid Vönnu för 18 år sedan.

I år får segerdagen en sär egen prägel genom den stora sångfesten den 23—25 juni. När facklorna vid sångfesten tändas, är det ick en händelse att sångfesten sammanfallit med segerdagen. Nej, man kan gärna säga att sången varit början till seger. Det finnes knappast något folk där sången spelat en så stor roll som just hos esterna. Under tiden vi tillhörde det stora landet i öster voro alla större folksamlingar förbjudna utom sångfester och denna organisations möjligheter utnyttjades sedan av esterna genom att de år efter år samlades till större eller mindre sångfester. Man skulle kunna säga att sången var början till seger och frihet.

Mången kanske frågar varför sedan nu detta firandet av segerdagar och fester? Varför dessa minnesstoder o. s. v.? Vi svara: för att påminna oss själva och det kommande släkte om stordåd som vunnits genom stor självupppoffring och försakelse. Vi behöva alla en sådan påminnelse i vardagslivet. Av en sådan påminnelse amma vi ny kraft att fostra söner och döttrar upp till nya stordåd. Vi läser i historien om slaget vid Narva där det bl. a. heter: "och en mot tio ställdes". Jämföra vi sedan stridskrafternas

Konung Gustav V:s 80-årsdag firad i Tallinn.

På Konung Gustav V:s 80-årsdag hade ett stort antal Tallinnbor jämte en del av svenska kolonin samlats i Handelskammarens stora festsal för att fira Konungens jubileumsdag.

Bland de närvarande märktes generalkonsul J. Fagreus från Stockholm, biträdande ministrar Tuulse, Jürgensson och Öpik, direktörerna Treude, Ney, Gahlnbäck, Rosen m. fl. samt Estnisk-Svenska föreningens ordförande prof. J. Tönnisson.

Högtidligheten som radierades började precis kl. 8,10 em. med hälsningstal av prof. Tönnisson som också läste upp det telegram som Estnisk-Svenska föreningen sände till Hans Majestät Konungen av Sverige. Därefter spelade Radioorkestern Kungasången varefter vicemi-

antal under frihetskriget vid Narva och Vönnu behöva vi ej blygas över att kämparskaran var för stor.

När vi nu på segerdagen samlas kring segereldarna landet runt eller vid sångarfänorna, låt oss då där glömma de små vardagliga tvistigheterna. Kasta de småaktiga chauvinistiska och även egoistiska stävanden i segerelden utan att därför glömma våra nationella strävanden. Låt oss där komma överens om våra gemensamma och stora mål, medförande hem till vardagslivet en god och uppriktig vilja att enigt arbeta för de gemensamma målen: vår stam vårt folk och fosterland. Då kan även ett kommande släkte med sång samlas kring de traditionella segereldarna.

Pastor K. Nilsson stannar i Tallinn.

På Svenska sjömansvårdsstyrelsens framställning, har inrikesministeriet beviljat pastor K. Nilsson arbetstillstånd som Svenska kyrkans sjömanspräst i Tallinn för ytterligare ett år eller till 1 juli 1939.

Mikaelsförsamlingens styrelse i Tallinn kommer nu att anhålla om tillstånd för pastor Nilsson att tjänstgöra även som Mikaelsförsamlingens pastor så länge han stannar i Tallinn.

nister P. Öpik besteg talarstolen där han i ett kort tal hyllade Konungen och underströk de svensk-estniska förbindelserna samt framförde regeringens hälsning.

Efter talet spelades "Du gamla du fria" varefter Sveriges t. f. charge d'affaires von Sydow med några ord fäste uppmärksamheten på det stora intresset svenskarna fått för Estland och den sympati som möter dem vid besök här. Ett tack till Estnisk-Svenska föreningen som anordnat festligheten frambars av talaren.

Sedan den estniska hymnen förklingat besteg dagens festtalare prof. H. Kruus talarstolen där han i ett längre föredrag redogjorde för svenska folkets historia under senare tid och Konungens del däri intill våra dagar.

Efter prof. Kruus. festtal spelade orkestern Wesslanders Svensk svit och operasångerskan fru Ida Loo sjöng två sånger. Med Hugo Alfvens Svensk rapsodi och Cajanus Karl XII marsch vid Narva slutade den högtidliga aktusen. —lin.

Vägen tillbaka.

Enligt en sägen från Vormsö.
Red.

”Det är slut med livet nu“ tänkte Mats, och allt är Kristians skull. Vad föll det honom in, som gick och klagade på mig? Vi har visserligen legat i fejd med varandra, allt sedan jag gifte mig, men inte var det jag, som skrev versen på baronens ladudörr, inte heller är jag, som Kristian sade, den ende skrivkunnige på Ormsö. — Bara för att han klagade på mig, ska jag nu i tjugofem år bli landsförvist. I tjugofem år ska jag leva bland ociviliserade ryssar, och kanhända kommer jag att få min sista vila i Sibiriens jord. — ”Ärlighet varar längst, säger ordspråket, och jag är oskyldig!“ Han tittade ned på medaljen, som glänste på bröstet; det var den som man hatade mest av allt.

Mats hade varit gift endast i två år. Han hade levt lyckligt och hade en liten son, som snart var fem månader. Men även sonen måste han lämna. Han hade samma känsla som offren hos inkafolket, ur vilkas bröst man rev ut hjärtat och kastade framför guden. Men vad hjälpa sådana tankar, när man fått befallningen, då hjälpa icke ens de varmaste böner. Hans öde var bestämt, och han måste gå det tillmötes, oberoende av sin egen vilja.

Hustrun Anna, som varit hos baronen och bett om förbarmande, kom tillbaka utan att ha nått något resultat. Hon gick in i stugan till Mats och sade, att kusken väntade vid grinden. Han omfamnade henne och talade om gångna och kommande dagar samt bad henne att lova honom trohet, även om han icke kom tillbaka. Hon lovade det, fast hon redan visste, med vem hon skulle leva sitt kommande liv.

Mats gick fram till vaggan och tog upp Ado. Han sträckte sina små armar upp mot far och skrattade. ”Du kan vara glad du, ty du vet icke, hurudan din framtid blir utan far, men en sak säger jag dig, fast du inte förstår mig: Tro aldrig på kvinnor!“ Han gick ut ur stugan och ut genom porten.

Utan att se sig om lämnande han sitt hem för att gå ett ovissst öde till mötes.

* * *

På en liten krog i Norra Ryssland sitta två män vid ett bord. De pokulera och tala svenska. I den yngre mannen känna vi igen Siforhanas Mats.

”Här har vi nu båda tjänat i runda tjugofem år, men inte har vi känt igen varandra, fast vi sovit i samma kasern,“ sade Mats på ren svenska, blandad med ryska.

”Ja, det är då härligt att för en gångs skull träffa en svensk. Man håller ju på att glömma sitt modersmål. Inte ens en Ormsöbo kan man känna igen, men vad ska man göra, då man är omgiven av tusentals ryssar. Det är lika svårt att hitta en svensk här som att finna en nål i en halmstack.“

”Skål för vårt sammanträffande!“ ropar Mats.

De dricka sina krus i botten och ställa dem på bordet.

”Hör du, Johan,“ undrar Mats ”hur tror du de har det hemma på Ormsö? Du är ju ogift, men tror du att Anna... Nej, det kan inte vara möjligt! Men, det kan vara möjligt...“ Mats stiger upp, sveper om sig pålsen och lämnar krogen. Johan ser förvånad efter honom.

Dagen efter händelsen på krogen blir Mats kallad till överste Matschukin. Då han kommit in på expeditionen, säger Matschukin: ”Mats Lillberg har skött sig bra. Ni är fri, här har ni betyg och papper! I morgon far ni till Moskva!“

”Adjö.“

Den man, som nu kommer ut, är en annan än den som gick in. Han är glad och sjunger en svensk visa. Ryssarna bli häpna, då de se honom vara så glad, och ännu häpnare bli de, då han säger, att han är fri.

”Hans harpar å Kate dansar, drickskappan å lokadiskan...“

* * *

Det är vår igen. På landsvägen går Mats. Han går fort för att komma hem till sin kära.

Han ser, hur de spetsiga och ljusgröna björkbladen nyfiket titta fram ur de spruckna knopparna. De ana inte, att de på hösten ska gulna, falla av och bli mylla. Lärkorna ha kom-

mit. De stiga allt högre och högre mot det blå och försvinna.

Redan skymta taken på byn. Mats visslar en rysk marsch och ökar takten.

Framkommen till byn känner han knappast igen den. Nya hus ha upptimrats och gamla nedrivits. En ny generation har växt upp under hans bortvaro. Ingen känner igen honom.

Hela hans förflutna ilar förbi hans inre syn, liksom händelserna nu göra på duken i en biograf. Han känner igen alla vägar, gårdar och fält. Han minns, hur han en gång sprang omkring här barfota utan att ana, hurudan hans framtid skulle bli.

Med snabba steg styr han kosan mot sin gård. Framkommen till grinden ser han en man och en pojke vattna hästarna vid brunnen. Han rygger tillbaka, då han känner igen Kristian. Han biter ihop tänderna, och hans nävar taga ett järngrepp kring käppen. — Skön är en man, då han är vred! — Mats liksom vill för en sista gång mobilisera sina krafter för att hämnas på den, som förstörde hans ungdomsljusa lycka. — Käppen höjes, men bara för att falla igen. I fönstret ser han Anna. Han rusar in och omfamnar henne. Hack i häl efter honom följer Kristian, fattar tag i hans axlar och säger: ”Vad menar du? Omfamna min hustru och till och med i min närvaro!“

”Din hustru...“ Mats blir som förlamad, men besinnar sig snart, då Anna säger: ”Ja, jag är hans hustru...“

Utan att säga ett ord går Mats mot dörren. Hemmets dörrar äro nu stängda för honom.

På bygatan träffar han en yngling och frågar honom, om han vet, var Ado Lillberg befinner sig.

”Ado Lillberg? Ja, det var den olyckliga pojken, som blev berövad sin far, och sedan dog efter en svår sjukdom, just i blomman av sin ålder. Hans sista ord lär ha varit: Jag hade en far, men jag har icke sett honom och kommer aldrig att se honom!“

Mera behövdes icke. Mats hade fått veta allt, vad han

Forts. sid. 3.

Magisterparet Boräng lämna Svenska gymnasiet.

Som redan tidigare antytts i denna tidnings spalter lämna magisterparet Sven och Britta Boräng Svenska gymnasiet i Haapsalu efter fyraårig tjänstgöring och återvända i dagarna till Sverige.

Under sin läraregärning vid gymnasiet har magisterparet Boräng alltid visat förståelse för svenskhetsarbetet och inse att som en största uppgift har lärdomsanstalten att utbilda bärande och ledande krafter ur estlandssvenskarnas egna led. Därom vittna hans egna ord och vore icke så fallet skulle arbetet till stor del vara förgävest och att likna med en människa som hålles vid liv med konstgjord andning.

För fyraårig trogen tjänst och målmedvetet uppfostringsarbete bland vår bildningstörstande ungdom be vi att få uttala ett varmt tack! Eder mödas lön är vår stams framåtskridande. Mätte tron på estlandssvenska ungdomen och minnet härifrån inte snart förblekna utan våra strävanden alltid i Eder ha tillgivna förespråkare.

Estlandssvenska arbetsklubben i Stockholm.

För samhörighetskänslan med hembygden har Estlandssvenska arbetsklubben i Stockholm återigen givit prov.

Under vårvinter ha de till ett sextiotal uppgående estlandssvenska flickorna i Stockholm under fru H. Hellströms insiktsfulla ledning återigen förfärdigat ett stort antal praktiska beklädnadspersedlar som under den närmaste tiden utdelas till de mest behövande.

Arbetsklubben har nu tagit semester, men upptager arbetet åter till hösten.

Till de olika affärsmännen, som lämnat rabatt på tyger som klubben använt samt till kyrkoherde Gunnard i Matheus församling som upplåtit arbetsrum och inte minst till fru Hellström som leder det hela, uttalas ett tack från alla glada emottagare av de nyttiga sakerna.

100.000 drunknade.

Gula flodens vallar sprängda på ett 20-tal ställen.

Gula flodens fördämningar ha nu sprängts på ett 20-tal ställen mellan Kaifeng och Tjengtjou. Bräscherna äro upp till 150 m. långa och med en hastighet av 4 kilometer i timmen drar en väldig flodvåg fram över Honan.

Den japanska arméledningen meddelar, att den anser att minst 100.000 människor omkommit i översvänningsdistriktet, däribland många japanska soldater. Japanerna ha inställt alla militära operationer.

Översvämningen betraktas som en av de största katastrofer som träffat Kina. Vägar, fält och byar stå under 7 meters vatten. I Tjengtjou, dit flodvägen nådde, står vattenet 2 meter högt på gatorna. Många hus ha rasat.

Kolera i Indien, 12.000 avlidna.

T. T. 25.000 kolerafall, av vilka 12.000 haft dödlig utgång, ha de senaste tio veckorna inträffat i Förenade provinserna. Andra delar av landet hemsökas också av farsoten, fast icke i så stor omfattning.

Jubileumsgåvan.

En check på över 4.300.000 kronor är svenska folkets ståtliga gåva till kung Gustaf som överlämnades på födelsedagen tillsammans med en vackert utsmyckad hyllningsadress, under tecknad av kommittén för nationalinsamlingen med excellensen Per Albin Hansson i spetsen. Checken som är utställd på konungen personligen förvarades i en liten stafett av guld som högtidligen överräcktes till den höge jubilaren på födelsedagen.

50 år.

Onsdagen den 22 juni fyller kapten J. Kesküll 50 år.

Född sjöman har kapten Kesküll under en lång tid seglat på handelsfartyg i Fjärran Östern. På senare år har kapten Kesküll emellertid bytt ut sjömansyrket mot en lugnare yr-

Idrottstävlingar på Birkas söndagen den 12 juni 1938.

Lag från gymnasiet, Passlepa, Sutlepa och Rikholdi. Vormsi kunde inte ställa upp helt lag och Harju uteblev.

Stafett 10X100 m.

1. Gymnasiet	2.15.3.
2. Rikholdi	2.21.8.
3. Passlepa	2.26.5.

Stafett:

1500+800+400+200+100 m.

1. Gymnaseit	8.47.0.
2. Sutlep	8.50.4.
3. Rikholdi	9.11.9.
4. Passlepa	9.19.0.

100 m.

1. Leander Gjärdman, Gymn.	11.7.
2. Ulf Vichman, Gymn.	11.8.
3. Axel Adelman, Rikholdi	12.3.
4. Johan Vallin, Vormsi	12.5.

Spjut.

1. Edvin Brunberg, Rikh.	42.30.
2. Leander Gjärdman, Gymn.	41.87.
3. Johannes Vesterboem, Rikh.	37.88.
4. Kristof Tennisberg, Rikh.	35.62.

Längdhopp.

1. Leander Gjärdman, Gymn.	5.79.
2. Lars Lilja, Gymn.	5.51.
3. Axel Adelman, Rikh.	5.35.
4. Kristof Tennisberg, Rikh.	5.22.

Höjdhop.

1. Axel Adelman, Rikh.	1.54.
2. Lars Lilja, Gymn.	1.49.
3. Ulf Vichman, Gymn.	1.49.
4. Leander Gjärdman, Gymn.	1.49.

Diskus.

1. Leander Gjärdman, Gymn.	34.62.
2. Anton Tennisberg, Rikh.	33.77.
3. Axel Adelman, Rikh.	29.89.
4. Axel Vestersten, Passl.	28.12.

Kula.

1. Leander Gjärdman, Gymn.	15.14.
2. Axel Vestersten, Passl.	12.91.
3. Axel Adelman, Rikh.	12.78.
4. Axel Zeisig, Passl.	12.43.

Konsul Gahlnbäcks vandringspris i stafett erövrades för 1938 av Sv. gymnasiet.

kesutövning på landet. Kapten Kesküll innehar transportfirma med samma namn. Gift med svenska har kapten Kesküll ofta varit synlig inom svenska kretsar i Tallinn, där vi ännu länge hoppas få behålla honom. Till högtidsdagen sända vi de bästa välgångsönskningar!

A. A.

Vägen tillbaka...

ville, och lugnt gick han sitt öde till mötes. Han gick sakta ned mot stränder. Vad var det han sade, då han lämnade sin son? Ja, nu kom han tydligen

Forts. sid. 4.

MILLION

— cykeln

Under juli månad 1937 monterade vi den Hermes herrvelociped, som fick löpande tillverkningsnummer 1.000.000. Hälften av detta antal har försålts under de senaste åren. Ungefärligen varannan svensk cyklist har någon gång under Nymans snart 50-åriga tillvaro varit ägare till en cykel, som leder sitt ursprung från Nymans. Följ deras exempel o. bliu nöjd!

TURISTER! Varje ägare av en Hermes, ny eller gammal, tillförsäkras betydande rabatt vid turistfärd med Sveabolagets ångare under tiden 15 maj — 15 sept. Begär reserabattkort genom våra försäljare. Förteckning över auktoriserade Hermesförsäljare återfinnes Ni på sista sidan i varje del av Rikstelefonkatalogen.

Hermes

CYKELN MED DELAR
AV ROSTFRITT STÅL

A. B. NYMANS VERKSTÄDER, UPPSALA
Norra Europas största och ledande velocipedfabrik

Auktoriserad Hermesförsäljare i Estland:
Firma K/M Anton Willberg
Paldiski maantee 5, Tallinn.

Clotströms
Rostfria Kockärl
rekommenderas.

Vägen tillbaka...

ihåg det: "...du ska icke lita på kvinnor."

Solen höll på att försvinna bakom synranden och färgade hela neyden röd.

Ett dovt plumsande hördes. Den spegelbanka vattenytan upprördes för ett ögonblick men blev snart lika lugn, som om ingenting hänt...

Egil Berggren.

Gudstjänster.

Svenska kyrkan i Tallinn:

Midsommardagen den 24 juni kl. 10 fm. gudstjänst.

Stora Rågö: Söndagen d. 26 juni kl. 11 fm. högmässa.

K. Nilsson.

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

M. Westerblom, ansvarig red.

A. Stahl.

A. Aspelin.

Rüütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr 2:—	1 år Ekr. 4:—
1/2 " " 1:—	1/2 " " 2:—

Sjuntorps Aktiebolag
SJUNTORP

Rekommenderar sina välkända tillverkningar.

A/B C. V. HELJESTRAND, Eskilstuna

Etabl. 1808.

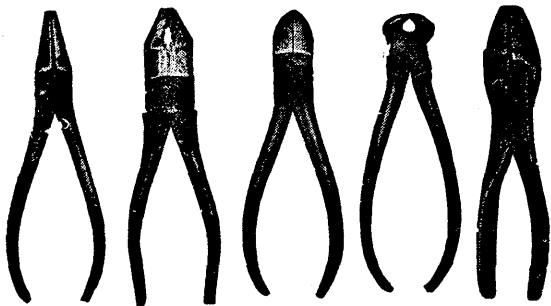

tillverkar **RAKKNIVAR** i högsta kvalitet

Överum

är namnet, som garanterar verklig kvalitet å plogar och plogdelar.

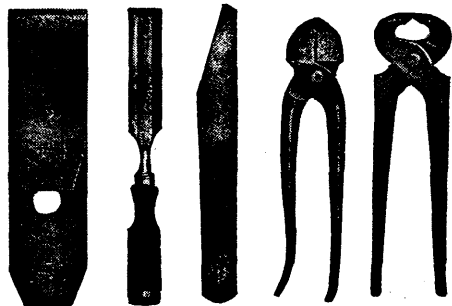

FABRIKSMÄRKE

REPRESENTANT

Fa. NILS OLSGÅRD

PIKK TÄN. 3614
TALLINN

E. A. BERGS FABRIKS AKTIEBOLAG
ESKILSTUNA